

Památková ochrana nekropole na Olšanech

Ruská menšina se zařadila mezi menšiny tradičně pobývajících na území našeho státu v důsledku exodu ruské inteligence způsobeném bolševickým pučem a občanskou válkou a také v důsledku bezprecedentní humanitární akce, která vešla do dějin pod názvem „Ruská pomocná akce“. Československá republika se v letech 1921 – 1938 stala nejen jedním z hlavních světových center azylového pobytu ruské vědecké a intelektuální elity, profesorského sboru 11 ruských univerzit, ale poskytla také vzdělání tisícům ruských, ukrajinských, běloruských a dalších studentů. Tento čin byl projevem morálního hrdinství, který projevila vznikající Československá republika v obtížné poválečné situaci. Předpokládaný rychlý pád komunistického režimu a návrat exulantů do Ruska, které měli obnovit v demokratické podobě, s využitím znalostí získaných v ČSR, ale nenastal. A tak na Olšanském hřbitově byla svépomocí postavena hřbitovní kaple a kolem ní začaly vznikat nové hroby.

Současná situace této významné památky je velice tristní. O většinu hrobů slavných osobností se nemá kdo starat, protože v roce 1945 se jejich rodiny buď zachránily před deportací do GULAGu další emigrací na západ, nebo byly deportovány do SSSR. Kaple byla zapsána jako součást kulturní památky Olšanské hřbitovy. Hroby významných osobností ale chráněny nikterak nejsou a tak dochází k jejich zániku a na jejich místě vznikají kýčovitě náhrobky bezvýznamných zbohatlíků, zabírající několik hrobových míst. Hřbitovní správa se od likvidace historicky cenného pohřebiště distancuje a nechává o osudech hrobů rozhodovat představitele Pravoslavné církve. V té ale probíhají neustálé personální změny a skandály, související s neshodami o využití více než miliardy Kč z církevních restitucí. A tak se tzv. prestižní hrobová místa údajně obchodují za úplatky ve výši 2000 Euro. Mezi hroby obětí rudého teroru objevil dokonce pomník vojínům internacionalistům, kteří měli většinu takových obětí na svědomí. O řadu historicky cenných hrobů pečuje, podle svých možností, organizace Ruská tradice. Nemůže však zabránit pokračování celkové devastace historicky cenného pohřebiště.

Pohřebiště významných osobností, účastníků Masarykovy Ruské pomocné akce a významných osobností Českých Legií v Rusku naplňují znaky vyjmenované v zákonech a vyhláškách, které upravují zařazení památek do seznamu kulturních památek těmito slovy:

- je významným dokladem historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projev tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro její hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické, nebo
- má přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

Navrhujeme proto, aby Rada vlády doporučila Ministerstvu kultury:

1. Zvážit vhodnou formu ochrany hrobů na 17. – 20. Oddělení na 2. Obecním hřbitově na Olšanech.
2. Až do definitivního vyřešení ochrany této památky vydat okamžitý zákaz likvidace hrobů nejvýznamnějších osobností podle připojeného seznamu, který obsahuje 91 položek (u dalších minimálně 100 položek je nutno ověřit údaje podle archivu Olšanských hřbitovů).
3. Uložit Územnímu odbornému pracovišti Národního památkového ústavu v Praze doplnění jejich seznamů umělecky či historicky hodnotných hrobů a hrobek o položky uvedené v příloze.
4. Zvážit, zda je možné podmínit vydání finančních prostředků v rámci církevních restitucí doplněním o povinnost financování řádné péče nejen o památkově chráněný pravoslavný chrám Zesnutí Bohorodičky ale i o ty hroby z příloženého seznamu, o něž se nemá kdo postarat.

Čís.	Jméno	Hřbitov	Oddíl	Hrob
1	Lapšin Ivan, prof.	2ob	17	268
2	Rafal'skaja Marija	2ob	17	197
3	Cvět'kov Nikolaj	2ob	17	188
4	Trailin Sergej	2ob	17	248
5	Škelenko Anton	2ob	17	334
6	Miloradovič Vladimír	2ob	18	002
7	Nemirovič-Dančenko Vasilij	2ob	18	003
8	Kopeckij Leontij	2ob	18	004
9	Mirnyj Ivan	2ob	18	014
10	Brusilova Naděžda	2ob	18	018
11	Dosužkov Fedor, prof.	2ob	18	020
12	Čerkes Lelja	2ob	18	029
13	Zabejda Michail	2ob	18	033
14	Čerkes Leontij, general	2ob	18	037
15	Chdorovič Nikolaj, general	2ob	18	038
16	Červinka Jaroslav, general	2ob	18	039
17	Čirikov Evgenij	2ob	18	040
18	Tolstaja Sofija	2ob	18	041
19	Ratgauz Daniil	2ob	18	060
20	Nikol'skaja Elizaveta	2ob	18	106

21	Inostrancev Michail, general	2ob	18	121
22	Brunst Viktor, prof.	2ob	18	126
23	Kocjubinskij A.	2ob	18	128
24	Osipov Nikolaj	2ob	18	133
25	Arnautov Evgenij	2ob	18	138
26	Astrov Nikolaj	2ob	18	175
27	Mejngardt Olga	2ob	18	177
28	Evreinov Boris, spisovatel	2ob	18	178
29	Ostrouchov Venedikt	2ob	18	191
30	Mašinskij Nikolaj	2ob	18	202
31	Zavadskij Sergej, prof.	2ob	18	207
32	Levickij Adrian, prof.	2ob	18	210
33	Orëchov Grigorij	2ob	18	220
34	Zacharka Vasilij	2ob	18	224
35	Starikov Terentij, general	2ob	18	228
36	Argunov Andrej	2ob	18	257
37	Savvatij Kir	2ob	18	283
38	Slavinskij Maksim, prof.	2ob	18	291
39	Gegela-Švili Anna	2ob	18	296
40	Odarčenko Aleksej, prof.	2ob	18	307
41	Golicyn Sergej	2ob	18	322
42	Dementjeva Varvara	2ob	18	324
43	Tilli Sergej	2ob	18	361
44	Gajda Radola, general	2ob	18	379
45	Zolotarev Ivan	2ob	18	393
46	Reševskaja Lubov	2ob	18	400
47	Lada-Jakuševič Leonid	2ob	18	418
48	Navokova Elena	2ob	18	456
49	Palčikov Petr, admiral	2ob	19	005
50	Kuz'min Petr	2ob	19	006
51	Ejler Vladimir	2ob	19	007
52	Žukov Vladimir	2ob	19	011
53	Novgorodcev Pavel, prof.	2ob	19	014
54	Vasnevov Michail	2ob	19	015
55	Andrusov Nikolaj, akademik	2ob	19	019
56	Francev Vladimir, akademik	2ob	19	026
57	Ljackij Evgenij, prof.	2ob	19	028
58	Kizeveter Aleksandr, prof.	2ob	19	031
59	Latti Dmitrij	2ob	19	037
60	Bezdek Vera	2ob	19	039
61	Savickij Petr, prof.	2ob	19	044
62	Stratonov Vsevolod, prof.	2ob	19	051
63	Smirnov Aleksandr	2ob	19	052
64	Averčenko Arkadij, spisovatel	2ob	19	057
65	Fon-Roze	2ob	19	060
66	Lomšakov Aleksej, prof.	2ob	19	081
67	Jakovleva Lubov	2ob	19	086
68	Svetozarov Vladimir, ředitel gymnazia	2ob	19	090
69	Mejsner Dmitrij	2ob	19	113
70	Kelčevskij Georgij	2ob	19	123
71	Petrov Vadim	2ob	19	125
72	Petrunkevič Ivan	2ob	19	139
73	Chartulari Viktor, general	2ob	19	140
74	Maršinskij Apollinarij	2ob	19	168
75	Augusta mniška	2ob	19	170
76	Fedorov Konstantin, prof.	2ob	19	182
77	Fedorov Vasilij, spisovatel	2ob	19	209
78	Zacharov Nikodim	2ob	19	218
79	Zubašev Evfimij, prof.	2ob	19	221
80	Urvancov Lev, spisovatel	2ob	19	222
81	Lindstrem Michail	2ob	19	235
82	Grabennikov Lev	2ob	19	239
83	Sidorina Sabina	2ob	19	246
84	Gavrinev Aleksej	2ob	19	248
85	Zubanič Ivan	2ob	19	250
86	Morkovin Vadim	2ob	19	317
87	Postnikov Sergej	2ob	19	387
88	Orlov Vsevolod	2ob	20	422
89	Orlova Eugenie	2ob	20	423
91	Grigorocič-Barskij Dmitrij	2ob	20	259

V Praze, dne 6.3.2016

Alexej N. Kelin, v.r.